

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 3.—Núm. 100.—Diumenge 6 de Juliol de 1902.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs; volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi á la organisiació interior de nostra terra; volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia los pleits y causas; volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional forosa presti servei tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Era d'esperar

La qüestió agrari-obrera á Andalusia va enverinantse d'uns quants anys á n'aquesta part. Lo conflicte s'agrava per moments y portarà indubtablement tristíssimas conseqüències, més deplorables encara perque de molt temps que són previstas. La manera d'estar constituïda la propietat en aquell pays y las condicions del treball tan pesades com poch retrubhidas, fan que'l problema sia molt difícil sinó impossible de resoldre. Ja se n'aniran convencents los nostres governants als qui, per just casticth de sas maldis, sembla que se's és acabada per sempre la tranquilitat ab que venian exercint lo poder, més atents á satisfacer sas personals ambicions que á procurar lo benestar general.

S'ha fet creure al poble que l'Estat podia y devia portar la seva acció á tots los ordres de la vida humana, qu'ell s'abastava pera resoldre los problemas més intrincats, que l'iniciativa privada era incapassa de fer rès practich y durader, y avuy no pot ésser més llògica l'actitud d'uns y altres estaments á l'esperar lo tot dels gòberns y de las midas que prenguin. Ademés, l'Estat ha invitit totas las manifestacions de l'activitat, llegislantlas y reglamentantlas minuciosamente: ell és donchs qui deu procurar l'imperi del dret quan l'anormalitat apaigué, ell és qui ha de solucionar las que's presentin sien de la classe que's vulgi.

Al propietari se li ha dit: paga religiosament las contribucions y impostos y l'Estat te garantizará'l domini y l'aprofittament de las tevas propietats. Al obrer se li ha fet creure que devant de la Constitució, no hi ha diferencias de classe ni gerarquia, que té iguals drets y idèntichs devers que'l propietari. ¿Volèu rès més natural que avuy lo propietari acudeixi al gòvern demandantli auxili pera la defensa de llurs béns y que l'obrer reclami dels poders públichs l'efectivitat de son inquestionable dret á la vida?

Y ningú té dret á queixarse, ningú absolutament, perque tothom hi ha contribuit per igual á l'actual estat de coses: los uns ab sa mala fe manifesta, los altres ab sa indiferència suïcida, los de dalt ab son afany desmesurat de poder, los de baix ab la tolerància d'un régime contrari á las lleys de la naturalesa.

Quan fa algúns anys se despreciavan sistemàticament las reclamacions dels obrers ó se's feya moure, ab lo fi de que las classes acomodadas s'amparellan sota la bandera dels partits governamentals, ben pochs protestaren y la majoria's deixà portar per la corrent ficticia d'opinió fabricada en los departaments ministerials. Avuy lo joch s'ha hagut de cambiar per forsa yls politichs espanyols han de fer veure que afalagan á l'element obrer, baldament á cada punt s'utilisi l'estat de siti y surtin al carrer las tropas pera mantindre l'ordre.

Aquesta política de balanci, aquesta absorció constant de l'Estat, aquest uniformisme ridicol, havia de produir los naturals efectes. Y veusaqüi perque á cada punt esclatan conflictes pahorosos com lo de las vagas d'Andalusia pera las que, las solucions que de moment se trobin, no farán altra cosa que mantenir la qüestió en un període d'interinat, tan perillós com lo mateix conflicte.

Lo que més entristeix és que ls gobernants espanyols no escarmentaran. Cegos han viscut fins ara y cegos viurán en lo successiu, oposantse á tot lo que signifiqui revisament de las energias del poble, perque questa resurrecció verament nacional portaria aparellat l'acabament del seu poder oligárquich. Per això precisament los nostres politichs han procurat concitar los odis de las de más regions contra Catalunya, únicament po-

ble d'Espanya abont s'hi manifesta un esperit modern y hi alienan ideals de redempcio.

En altre pays que no fos Espanya'l problema agrari preocuparía als governants, y per damunt de totes las baixesas y de tots los egoismes se buscarían solucions satisfactorias. Aquí, no cal pensarhi: *anirèm tirant* fins que la desfeta final arribi, que no pot ésser pas molt llunyana á jutjar pels síntomas de descomposició que tan sovint apareixen.

Monàrquichs ó republicans?

S'hi ha parat ben poch á considerar l'importancia y l'enlayrada missió del Catalanisme, y és per això que molts encara'l confonen ab un partit polítich qualevol, cercant adalerats lo lloc pera encabirlo dentre de las classificacions usuals. Lo rutinisme y l'ignorancie caratterísticas de l'actual societat espanyola, són ben aproposit pera que las qüestions de més trascendencia sian examinadas ab lleugeresa inconcebible. Avuy, en lo que s'anomena vida política, tot se subjecta á las distintas maneras d'organizar lo gòvern, quan no á las contadas personalitats á qui s'atribueixen aptituds pera exercirlo. La frivolitat que arreu impera, fa que la gran massa, inclòs la que's diu ilustrada, s'ocupa ab preferencia de las formas, dels matisos y dels detalls, y s'oblidi de la sostentia, permanent y fonamental, ó sia de la constitució y organiació de l'Estat.

Més d'una vegada haurèu pogut escoltar que s'han dirigit als catalanistas las següents preguntas: ¿Què sou vosaltres: monàrquichs ó republicans? Si accepteu la Monarquia ¿per què no ingressieu en algun dels partits que la defensan? Si teniu ideas republicanas ¿per què no sumeu lo vostre esforz al dels qui tot ho esperan de l'aventiment de la República... Val la pena de que s'examina questa qüestió, no per molt tractada menys interessant, especialment ara que lo descrèdit y la descomposició dels partits polítichs ha desenganyat á la majoria dels qui en ells havían depositat grans esperances. Veyèmo, donchs, si'l Catalanisme deu ésser monàrquich ó republicà, y si s'ha de confondre ab alguna de las collas que sostenen unes ó altres ideas.

No preté'l Catalanisme—no és aquesta al menys sa finalitat inmediata—assolar lo poder en benefici propi. Enemic inconciliable del uniformisme y de la centralisació, treballa pera substituir aquest sistema antinatural, que anula la personalitat dels pobles, per un altre esencialment particularista quina base ha d'ésser l'autonomia, és á dir, la completa consagració y sosteniment de las diferentes entitats històriques y naturals que á Espanya viuen, malgrat los esforços realisats pera anorrearlas. Lo Catalanisme no té altra missió que capacitar al nostre poble pera que puga governar-se ell mateix, y considerant que l'uniformisme és son capdal enemic, ha de combatre qualsevulla manifestació de aquesta tendència, tant si ve del camp monàrquich com del republicà, puig sapigut és que la centralisació pot existir igual dintre de la República que dintre de la Monarquia.

Veusaqüi ja una raho pera que'l catalanisme no s'inclini á n'aquesta ó á n'aquella forma de govern. Nosaltres no subjectem los nostres ideals á un senzill cambi de forma, que cau ab lo mateixa facilitat ab que ha sigut imposta, y que pot ésser produpte d'accidents ó circumstancies que l'història demosta influixen ben poch en lo porvenir dels pobles. L'ideal del Catalanisme, pera que resulti verament practich, ha d'ésser compatible ab totes las formes y modalitats possibles en l'organisiació dels poders públichs. D'altra manera, no fóra pas lo

particularisme, com ho és, la consagració de la varietat, qu'és regla de la naturalesa y condició necessaria de la vida.

Mes, suposant que las aspiracions catalanistas poguessin incloures en lo programa d'un determinat partit y li servissin de bandera pera arribar á la gobernació, ¿què succeiria? Senzillament, que l'obra del Catalanisme fóra tan pasatjera y esfímera com l'existencia del partit. Subsistiria, mentres aquell partit polítich, monàrquich ó republicà, avansat ó reaccionari, liberal ó conservador, s'aguanta en lo poder, però desapareixeria tan bon punt una altra forsa, un altre partit polítich, enderroqués al que hagués estableert nostres principis. La permanència y l'estabilitat són imprescindibles quan se tracta d'implantar un nou sistema, quan se pretén transformar un Estat simple en un altre de compost, y aquestas condicions, ni las tenen ni ns las podrán mai oferir los partits polítichs, sian las que vulgan sas ideas y sos procediments. Per això'l Catalanisme, no's confón ab ells, ni és com ells repùblic ó monàrquich.

Per altra part, lo Catalanisme té un aspecte que'l faria viure ab més ó menys forsa, encara que's prescindís de tot lo que en ell significa progrés y mellorament peral nostre poble. Lo Catalanisme és un compendi de reivindicacions, vol lo retorn de lo que ha sigut nostre, los atributs de la soberania, la unitat ab tots ab l'unitat de l'Estat espanyol. En aquest sentit, donchs, no pot encarnar en cap partit y ha d'ésser l'agrupació de tots los catalans aymants de Catalunya, de sus tradicions y de son progrés, sense que's tingan en compte las opinions sobre formes de govern y las ideas políticas y socials de cada individuo.

Ab un exemple práctich potser fàrem més comprensible l'idea. Suposéuvs per un moment una familia nombrosísima que, per etzars de la vida, se troba allunyada de sa patria, sofrint los rigors del desterro, y arriba un dia en que, sentintse forta y ab prous energias pera empêndre un llach viatje, decideix retornar á sa llar nadia, al poble ahont té depositats sos més gratíssims recorts, sus més preuhadas tradicions. ¿Pensará allavors aquesta familia en lo que puga dividir ó diferenciar sos membres? No, s'unirán tots, despreciarán diferencias y oblidaran egoismes, pera no preocuparse més que de portar á bona fi'l propòsít que a tots los anima.

Donchs bé; una cosa semblanta ns passa als catalans. Podém dir que l'imensa majoria ns preocupa tant sols d'assolir pera la nostra terra la desitjada autonomia. La consecució d'aquest ideal salvador, no hi ha dubte qu'ha d'ésser lo terme d'un llach y penós romiatge que tot just hem comensat. ¿No seria insensat y fins criminal quins paressim ara á esbrinar lo que ns divideix, discutint formes y procediments de govern, quan tan necessaria ns és l'unió pera lograr lo triomf de la nostra causa...

Unímos tots, absolutament tots, sense distinció de colors y de matisos, y deixem pera més endavant lo que ns puga dividir. Obrant aixis no sols cumpliràm mellar y ab més profit nosaltres debers, sinó que, acostumats á mirar ab fredor, sense apassionaments ni perjudicis las qüestions secundaries, com aquesta de la forma de govern, prepararem l'aventiment dels sistemes més racionals y que més bé s'adapten al progrés dels temps moderns y á la dignitat dels pobles.

PERE LLORET.

Tarragona, Juny 1902.

(De La Renaixensa).

A la Associació Catalanista de Valls

Manresa 26 de Juny de 1902.

Amichs del cor: Quantes coses agradables he vistes y quantes satisfaccions he tengudes desde que nos despedirem el mati del 24 del mes passat! Totes elles no han pogut esborrar ni esmortir la viva recordansa de tantes atencions y mostres d'amistat coral de que vostès y els demes amichs de Valls m'ompliren, aquella corantena d'hores, tan dolces dins la meva memoria, que vaig estar amb vostès. La falaguera memoria de la meva estada á Valls hi ha qui l'ha volguda amargar una mica. *El Trabajo* diari d'eixa població en son núm. del dia 31 del mes passat ha tenguda la.... *humorada*, per no dir una altre cosa, de intentar una refutació de la meva conferència de dia 23, que diu que va sentir un tal Sr. Pedrero, pero que's veu que no la va entendre mes que lo suficient per desfigurarla de cap á peus, atribuintme conceptes y afirmacions que, si fossen eczautes, provarien que som un ignorant presumit y un xarrai ridícul, digne del desprecí de les persones series. No me mortifica que me discutesquen y me refutin, pero si que m'atribuesquen coses que no he dites ni fetes. No vaig á desfer ni á refutar tots els desbarats y incongruencies que m'ha citat el Sr. Pedrero: necessit el temps per coses de mes sustancialia. Crech del cas, no més, fer constar les coses que m'ha atribuides y que jo no vaig dir.

Es completament ineczaute, per no dir una altre cosa mes forta, que jo digués que'l català comensá á n-el sitgle XII y el castellà á n-el XVI. Vaig dir, que'l català es mes antic que'l castellà, y aquell Sr. no ha sabut ni pogut demostrar lo contrari. Lo que vaig dir, que quant comensaven á escriure en castellà á n-el sitgle XII, la llengua de Oc, una de les branques de la qual es la catalana, ja tenía tot una literatura, y que per lo tant la nostra literatura guanya de molt amb antiguetat á la castellana: y axò tampoc ho ha sabut desfer aquell senyor. El monument mes antic del castellà qu'ell cita, es de mitjan sitgle XII, quant de catalans n'hi ha moltissims de molt mes antics.

També suposa aquell Sr. que jo vaig dir que'l català comensá á formarse de la llengua d'oc en temps del Comte de Barcelona, En Ramón Berenguer IV. Es una altre ineczaudit d'aquell bon home, completament contraria á la veritat. Lo que vaig dir, que amb l'unió del comtat de Barcelona y Aragó, cobrà gran importància la nostra llengua per la preponderancia que amb allò adquirí Catalunya y per lo molt que cresqué'l territori català per les grans conquistes dels nostres comtes y Reis.

Suposa també, aquell Sr. contra tota veritat, que jo vaig dir que's pobles vensuts per les armes ó p'el saber son los qui abandonen la seva llengua p'esperar la dels vencedors; y de aquells que treu una partida de consecuències, algunes ben disbaratades, amb les quals pretén posarme de mala manera. Jo no vaig dir tal cosa, vaig dir, que's pobles que abandonan la seva llengua sols son els pobles vensuts, quant el vencedor es d'una civilització superior. A veure si aquell senyor que sab tant, me desfa questa tesis. A veure si me cita un fet històric que la contradiga. Y hi ha que advertir que questa tesis no es meva: es de Mr. Achille Luchaire en la seva obra *Etudes sur les Idiomes Pyrénéens de la région française*.—París, 1879.

Suposa també aquell Sr. que jo vaig dir qu'una persona que sols, sapia el català l'entendien perfectament dins pures tercieres parts d'Italia Sicilia y bona

part de Suissa. No es cert que jo digués axò precisament, sinó que vaig contar que á un castellà que me deia que el mallorquí, sortint de Mallorca ja no'm servia per res, li vaig contestar que, parlant mallorquí, podía recorrer tot Catalunya y el reine de Valencia, y el Rosselló, y dues tercieres parts de França, y bona part de Italia y un tròs de Suissa, y me donaria entendre prou bét; y que en canvi, ell, amb lo seu castellà no sabent altre llengua mes que la castellana, si sortia dels territoris que la parlen dins la peninsula, no l'entendrien en lloc y que per anar per França, Italia y demés nacions europees me serviria mes el mallorquí que á ell el castellà.

Diui aquell Sr. que no sab axò si es per què no es sortit d'Espanya. Donchs que ho pregunti á n'els qui en son sortits y qu'estiguén á n-el cas que jo deia.

Suposa també aquell Sr. contra tota veritat que jo vaig dir que la gramàtica castellana no té fonaments racionals ni arguments llògics: no vaig dir tal cosa, sinó que la gramàtica de la Acadèmia Espanyola es una afronta per la llengua castellana, perquè está feta com si no existís la filologia, com si's acadèmichs no se fossen enterats del moviment filològich que hi ha dins Europa y que ha trasformat radicalment el sistema de les gramàtiques; y també vaig dir, qu'els estudis gramaticals del castellà estan tesos: y aquell Sr. no m'ho ha sabut refutar mes que dient, que tots els tractats de gramàtica escrits de particulars, citant com á millor que tots el de don Manuel Diaz Rubio, donen la raó de les coses de la llengua castellana, que la gramàtica de l'Acadèmia no'dona; y que desde En Nebrija fins avui jo puch ecazar minar lo menos un milió de tractats de gramàtica castellana «á cual mejores y más fundamentales».

De manera que tots els tractats de gramàtica dels particulars donen les raons de les coses, que no dona la Acadèmia? De manera que n'hi ha lo manco un milió de gramàtiques castellanas «á cual mejores y más fundamentales»?

Amichs meus, amb un Sr. que té'l valor ó la frescura d'estampar tals atrocitats, es necessari veure qu'és temps perdut, però ben perdut, el discutir; sols per restablir la veritat de les coses he feta aquesta rectificació, aprofitant alguns moments dins una tartana y un tren y robantlos á l'estudi de la llengua y á n'els amichs, que m'umpren per tot arreu d'atencions y me regositgen y me festetjen més que jo no meresh, tot encoratjantme á seguir amb més delit y ardor mon romiatge filològich per els territoris de llengua catalana, y la propaganda á favor de l'obra del Diccionari. Fins avui gracies á Deu, no n'he trobat cap d'inimich d'ella mes que aqueix senyor de Valls. ¡Deu lo fassa un sant y bo!

Comandassió a tots els amichs, y á veure si traballeu de valent en la tasca lexicogràfica; y, que si de Valls es sortida la unica veu inimiga, que'n surtin milers y milers de cedulas aont no hi falti ni una parauleta de les que s'usen dins aquela vila tan delitosa, tan ilustrada y per mi de tan dolces y rioleres recordances.

Se despedeix de tots vostès son afectissim y agraidissim amich, servidor, y capellá qu'ls besa les mans.

ANTONI M. ALCOVER, PvRE.

LA TROBALLA

En Jaume Vauchamp suspesá ab la mà la bosseta d'or que acabava de trobar al seu peu al devant de la porta de un palco de la Òpera Còmica.

—Hum!—feu— aquí dins me sembla que hi ha més diners qu'ls que m'hau

produït totes les causes que he defensat fins avui!

Aixecà'ls ulls y mirà'l número del palco. La sortida s'acabava y'ls corredors estaven casi buyts.

Sab lo nom de las personas qu'eran aqueix vespre en aquest palco?—preguntà a una encarregada.

—Es lo paleo d'una abonada—respongué aquesta.

Y examinant la bosseta que li enseñava en Jaume Vauchamp, assegurà que casi la regoneixia per haverla vista entre les mans d'aquella senyora.

Provehit de la direcció de la propietaria de la seva troballa, en Jaume Vauchamp abandonà'l teatre y's dirigi cap á casa seva.

Feyà una hermosa nit de Janer, transparenta y freda. L'aire viu fuetejava la sanch del jove y experimentava com una alegria infantil, sentint ressonar los seus passos sobre la terra sonora.

Interiorment anava manolant:

—Me sembla que estich molt alegre! Y ab una alegria quina causa'm veuria ab treballs pera esplicar. No obstant, no tinch cap motiu pera estar content. En divuyt mesos que soch á París y exercio la lliure, però duptosa professió dc advocat, encara no he conseguit trobar lo procès que m'ha de posar en lo camí de l'exit. Lo demá es una cosa molt bonica mentres no s'obstina massa temps essent no més que'l demá. Y si tinch de ser franch ab mi mateix, me sembla que al comensament de la vetlla no estava gens de bon humor. He anat al teatre pera passar l'estona y á l'entrar á la plaea no tenia per companya més que una melangia bastant negra. De què vé, donchs, aquest cambé? Què m'ha succehit?... Rés!... He trobat una bosseta. Hi ha alguna circumstancia favorable en aquest fet? No ho crech pas. Senzillamente l'amohino de fer tornar l'objecte al seu destí!... Que potser estich content perque es una bossa de dòna?... Es ben petita si de cas la bona sòrt.

Y en Jaume se digué:

—Tindrà'l gust de ser rebut per un senyor qualsevol que ab duas ó tres vulgaritats me donarà las gracies perque hauré complert senzillament ab la meva obligació tornant la bossa de la seva muller... Y la seva muller qu'es bonica una dona grossa molt lleu y mor desgradable... Ademés, encara que possehi tots los döns de la naturalesa y totas las qualitats de l'ànima, què se me'n donaría!... Es cosa del marit lo considerar-se ditxós!... Ressumim, donchs, las mevas reflexions: aquesta bosseta d'or no mereix la meva alegria y m'viu obligat á confessar com lo gall de la faula que'l més petit grá... d'escàndol, hauria sigut pera mí una troballa més convenient.

Després d'això, el jove advocat Jaume Vauchamp se ficá al llit ab l'esperansa de somniar que defensava ab la major gloria á un interessant perdulari, al que havian posat en un mal pas alguns asesinats sensacionals.

II

Somniá? Si, somniá, però no en rostres patibularia.

Somniá que havia anat á tornar la bosseta á la seva propietaria, y què's trobava en presencia d'una esquisida dòna jove qu'el rebia d'una manera encisadora.

Bueno! tantseval,—pensá al desesperarse,—perque's diu qu'els somnis revelan l'esdevenir á l'inrevés!... De totas maneras, jo mateix aniré á casa d'aquella desconeguda... Aixis la curació de aquesta criatura romàntica serà rápida y radical!

Lo mateix dia cap á las tres trucava á casa de la senyora Bernières; aquest era lo nom que li havia donat l'encarregada.

Introduxit en un salonet deixat á mitja claror, en Jaume Veuchamp, pera distréures d'una petita emoció qu'ell mateix trobava estúpida, se posá á contemplar los móbils de l'habitació mentre esperava l'arribada de la mestressa de la casa.

—Molt bé!... No hi ha rès xavacá en tot això!... Molt gust, y encara un gust molt modern! De segur que deu ser una dòna jove la que li agradi aquest ambient!

Una remor y la porta s'obri.

Sorpresa d'en Jaume.

Entrà una senyora vella de cabells blanxs pentinats en ondas.

—Be!—pensá'l jove advocat,—adéu lo meu somni!... En fi, aquesta bona senyora te totes las trassas d'una persona molt simpática.

Y inclinantse:

—Senyora,—comensá,—és á la senyora Bernières á qui tinch l'honor de parlar?

—Oh! no...—respongué la seva interlocutora ab un romris.—Però soch la seva mare... La meva filla no reb en aquest moment y m'ha encarregat que la substituïs... He vist per la seva tarjeta que vostè és advocat. Que seria que alguna indiscrecio ben intencionada, provenint d'alguna de las nostres relacions li ha fet saber la nostra situació actual, y á n'axò devém l'honor de la seva visita? Me sembla comprender: la seva familia es d'Orleans y si la memòria no m'enganya he tingut ocasió de trobarlo algunas vegadas á casa d'amichs mútuos...

En Jaume Vauchamp, conforme la vella anava enrahonant, obríà'ls ulls cada vegada més sorpres: no'n comprenia una paraula.

—Senyora, li suplico que'm dispensi... L'objecte de la meva visita és dels més senzills... Es únicament un deber de probitat... pueril y honrad lo que m'ha conduhit á casa de vostè sense haverli sigut presentat.

Y allavors esplicá com al sortir del teatre havia ensopagat ab lo pèu ab la bosseta que portava.

Allavors li tocá sorprendres á la mare de la senyora Bernières.

Però recobrá tot seguit la seva naturalitat.

—Are comprehend,—digué somrient,—per què li han fet estrany las meves paraules. Dispensim que li hají enrahanat ab un aturdiment que la meva edat no permet. Pero li diré que fa un quant temps que estém tan preocupadas per un desgraciat assumptu, que las meves primeras paraules li han deixat entreveure que no podèm evitar que hi fém un xich de referencia en tot lo que'n succeix...

La vella senyora s'interrompé un segon; però seguí subtadament:

—Després de tot, perquè no tinch de aprofitar la seva visita pera consultar-lo?... Ja que vostè és advocat, nos podrà ajudar á la meva filla y á mí... Permetim que li dongui alguns antecedents...

La senyora Bernières y la seva mare eran descendentes d'Orleans, d'ahont era fill en Jaume Vauchamp, com ho havia suposat la vella. Vina conegut en aquesta ciutat uns Vauchamp que tenian un fill. Veritat és que de vint probabilitats n'hi havia deu de què's tractés d'uns altres Vauchamp, però el fet de que'l jove's presentés per ell mateix esplicava la hipòtesis de que ho feya á consecuencia de relacions mútuas. L'etzar arregla las cosas, y volia precisament què'n aquesta inmensa ciutat de París ahont se podrían buscar las personas molts temps sense trobarse, aquestas senyoras y'l jove advocat se trobessin, encara qu'aquest últim ignorés en absolut que la seva familia tingués relació ab la mare de la senyora Bernières á qui veia per primera vegada.

Hi havia encara més: la vinguda d'en Jaume Vauchamp tenia lloch en lo mateix moment en que la senyora Bernières tenia necessitat d'un lletrat!

No hi havia un xich de miracle en tot allò?

La jove senyora s'havia casat feya un any ab un bolsista molt elegant y molt afortunat. Las primeras operacions, atrevidas, però ben portadas, havien fet entreveure un demá brillant. Desgraciadament al cap de deu mesos la mort del marit havia destruït totas las esperances.

Viuda als vinticuatres anys, la jove senyora s'havia trobat en una situació ben terrible: la soletat casi sense ajuda y una fortuua compromesa en diferents negocis delicats.

Calia empordre diferents accions judiciales en un terreno molt difícil.

En Jaume Vauchamp s'interessà desguida ab aquesta relació: anava expressant algunes opinions jurídiques conforme's desenrotillava l'assumptu.

En un moment donat, la mare de la senyora Bernières l'interrompé:

—Me sembla que la meva filla li esplicaria tot això molt mellor que jo... Vaig á presentarlo... Ademés, no té de donar les gracies á qui ha sigut prou amable...?

—Oh! senyora, fass'il favor!...—digué en Vauchamp tornantse vermell.

III

La jove viuda, cridada per la seva mare, vingué desseguida.

Aquesta vegada en Jaume comensá á preguntar-se si'l seu somni no havia dit la veritat.

La conversa seguí en lo terreno de ne-

gocis y la visita no s'acabà sino dues hores més tard.

En Jaume Vauchamp tenia ja un concepte de la causa de la senyora Bernières y s'havia ofert á pèndrem més datos, cosa que las dues dònas havian acceptat ab alegria.

Y, naturalment, las visitas siguieren freqüents, nombrosas. L'advocat estudiava ab una veritable alegria la causa que se li havia confiat. Y aquesta alegria augmentà encara quan la senyora Bernières li demandà que s'encarregués definitivament del assumptu.

—Per si! ja'l tinch lo gran plet pel que'm desesperava encara'l vespre que sortia de l'Opera Còmica!

Al plaher d'una causa excellent no s'hi ajuntava'l desitj d'agradar á un parell d'ulls hermosos?

Durant las entrevistas que havia necessitat la preparació dels escrits, havia tingut temps de quedar presoner del en-cis penetrant de la jove viuda.

Per si arribá'l gran dia del judici!

Lo triomf d'en Jaume Vauchamp sigué complert, indiscutible.

Lo tribunal sentencià en tots los extrems á favor de la seva clienta.

La mare de la senyora Bernières, en lo seu agrahiment, no savia com donar las gracies al jove defensor, y la bona senyora tenia, al contemplarlo, uns esguarts tan enternits... y fins... si... á estona semblava com si meditis una idea llunyanca, com un projecte vigorós...

En Jaume Vauchamp estava en plena felicitat; lo seu èxit del Palau li valia un afalagador comensament de celebritat.

Y, ademés, los seus colegas li pronosticavan nom y fortuna.

Però és veritat què'l jove advocat se mostrà tan ditxós sols pel seu triomf de eloquència?

Y sense presumpció per part seva, no pot trobar cap relació entre l'actitud tan amable de la jove viuda ab ell y'l procediment tan enigmàtic de la mare?

Per què no entreveure en un demá no molt llunyà'l guany d'una segona causa, causa del cor aquesta?

En Jaume no pot pensar en aquest desenllàs sense dirse que la felicitat de pèn de vegades be ben poca cosa. Si un vespre d'aburriment no hagués entrat al teatre pera oblidar las seves preocupacions, no hauria trobat la bossa de la mare, ni l'hauria portada, ni hauria encarregat de defensar los seus interessos! Y no hauria sentit á la jove senyora, l'dia en que acabava tan felisiment lo seu plet, dírla graciósament, agafantli las mans ab un impuls d'agraiment:

—Al revés dels bandolers de l'antich repertori, vostè m'ha tornat la bossa... y potser la vida!

JOAN ROMAINY.

Comentaris

Segueix la comèdia

Sembla que després d'aquells luciosos temps en que conquistavam, l'èsser humà regnava en aquells homes y en aquells partits. Per una consecuència llogica, fortificà las esperances dels que, estudiant temps feya's mals de la pàtria, venian somiant en la transformació completa d'aquest país, tornant la vitalitat á les parts qu'el componen, paralitzades per l'excés d'uniformitat, y per un absorbent centralisme. Las classes que havien permanescut durant molt temps allunyades de la política, ó intervenint-hi timidament, ab aspiracions petitas de defensa inmediata d'interessos amenaçats; los elements més importants de la vida de Catalunya que durant tant temps havien deixat fer als mangonejadors de l'organisació de l'Estat; l'incapacitat absoluta dels nostres governants; l'immoralitat de la nostra Administració. Fou la bancarrota d'un règim que durant vint y cinc anys estancà'l poder en uns homes, esterilisant las iniciatives y las forças de quants se resistien á subjectar-se á sa disciplina y enganyant miserabilment al país, que no's hi havia regatejat cap mena de recursos, ab organacions artificiosas d'Hisenda y d'administració, d'exèrcit y de marina.

Los moments actuals fan més necessaria que may la lluuya per aquell. Lo terrible desastre colonial posà al descobert l'inmensa corrupció que té minada l'organisació de l'Estat; l'incapacitat absoluta dels nostres governants; l'immoralitat de la nostra Administració.

Fou la bancarrota d'un règim que durant vint y cinc anys estancà'l poder en uns homes, esterilisant las iniciatives y las forças de quants se resistien á subjectar-se á sa disciplina y enganyant miserabilment al país, que no's hi havia regatejat cap mena de recursos, ab organacions artificiosas d'Hisenda y d'administració, d'exèrcit y de marina.

Los nomenats articles no crech que's hagin cumplert l'Ajuntament, no solament lo d'aquesta ciutat, sinó cap altre Ajuntament de la província, á no ser que ho hagin fet de poquet temps á n'aqueixa part. No crequin que aqueixa falta sigui de poca importància, no; ja que no cumplint los Ajuntaments, han de faltar per forsa al govern civil y á la Junta provincial de Sanitat aquells llibres que la llei disposa, y que en un moment dat poden fer y fan molta falta.

Los nomenats articles no crech que's hagin cumplert l'Ajuntament, no solament lo d'aquesta ciutat, sinó cap altre Ajuntament de la província, á no ser que ho hagin fet de poquet temps á n'aqueixa part. No crequin que aqueixa falta sigui de poca importància, no; ja que no cumplint los Ajuntaments, han de faltar per forsa al govern civil y á la Junta provincial de Sanitat aquells llibres que la llei disposa, y que en un moment dat poden fer y fan molta falta.

Jo recordo encara l'ansietat, l'angur, lo terror que s'havia apoderat no sols de Tarragona, sinó de tota Espanya, quan la pesta feya estragos á Oporto; alashoras era jo vocal de la Junta provincial de Sanitat, vaig ésser cridat pel senyor Gobernador perque presentés un informe-projecte de defensa de la província, per evitar y combatrer aquella epidèmia, vaig demandar los llibres que devian existir, ja en la Junta provincial de Sanitat, ja en lo Gobern civil, segons los articles 16 y 17 del mateix R. D.

Los articles 16 y 17 del mateix R. D. disposan que's gòberns civils y Juntas provincials de Sanitat portin un llibre, ahont constin lo nom y titol del metge municipal y's pobles ahont hagin servit. L'article 20 del mateix R. D. obliga als Ajuntaments á que l'últim dia dels mesos de Juny y Desembre, donin compte al Gobernador y á la Junta provincial de Sanitat dels noms dels facultatis municipals y de la feixa del seu nomencament, per evitar omisións y comprobar convenientment los llibres á què's refereixen los articles 16 y 17.

Los nomenats articles no crech que's hagin cumplert l'Ajuntament, no solament lo d'aquesta ciutat, sinó cap altre Ajuntament de la província, á no ser que ho hagin fet de poquet temps á n'aqueixa part. No crequin que aqueixa falta sigui de poca importància, no; ja que no cumplint los Ajuntaments, han de faltar per forsa al govern civil y á la Junta provincial de Sanitat aquells llibres que la llei disposa, y que en un moment dat poden fer y fan molta falta.

Y adquirida la conciencia de això, lo poble català, y en aquest punt a son cap las classes industrials y mercantils, ha volgut entrar resoltament en lo terreno de la política pera fer sentir tota l'infància a que té dret dins d'Espanya. Y al posarshi ha comprès que abans que toténia que afirmar la seva personalitat que abans que tot tenia d'anar á enfortir á Catalunya: qu'era'l sistema lo que s'havia de canviar, tornant á cada regió

sa vida, ofegada pel centralisme, com medi únic de constituir un tot ben fort ab la robustesa de les regions.

Y la conciencia d'aquest dever de fer ben gran, ben forta, ben culta, ben rica, y salvàr a les cabestros en la plaza. Estos, hostigados, arremetieron contra la muchedumbre, volteando á bastantes individuos. La confusió y el escàndalo fueron enormes. Muchos se arrojaban de cabeza al callejón, y otros se quedaban pegados en haz, sin poder ganar la barerra, dominados de un pánico indescriptible. Muchos corrían per la plaza en diferentes direccions, atropellándose unos á otros, y entretant, los mansos seguian revolcando á los invasores del ruedo, mientras la concurrencia que quedaba en los tendidos protestaba de lo ocurrido. Con lo siguiente está hecho el resumen de lo que fué la corrida última en la capital de Andalucía. La enfermería atestada de heridos y contusos. Y huylan comentaris.

Bueno; si huelgan los comentaris no cal que'n s'i amohnèm.

¡Pobre arte nacional! També te'n vas á ca'n Pistraus....

</div

Pastillas Morelló

rò que l'enemic peste, no pogueren de-sensar era precis fer campi qui pugui, perque no estan previnguts per la de-tensa seria inútil que li demanessin tre-gua, perque faria orellas de mercader, faria el sort y'l mut per no perdre'l temps per pogueros devorar à tots, molt més als pobrets que sense metges y abando-nats per la llei, quedavan sense protec-ció ni amparo legal, impossibilitats de rebre la caritat dels rics que fugirian estemordits, y obligats à una mort se-gura y horrida, si d'ells no se'n apia-dava la Provïdencia.

En vista dels meus vaticinis, lo senyor Gobernador se va dar molta pressa ab circulars y recordatoris als Alcaldes, pe-rò aquests, acostumats à ésser protegits pel cacich, ab rahó y sense, van fer allò del *clown* Toni, bellugarse molt, fer veure que fan alguna cosa y total no fer res, com ho demostra'l que quan jo vaig surrir de la Junta provincial de Sa-nitat l'últim dia de Desembre de l'any 1901, las cosas quedavan de la mateixa manera.

Es hora donchs que despertem, és hora de que qui dèu y pot, fassi cumplir las lleys en benefici de la salut del po-ble, passant per demunt de tot fins del caciquisme per tossut y impertinent que sigui, és hora de que tranyent los colors de vergonya á la cara, cridem fort cada dia més contra's que's importa poch viure més ab un segle atrassats respecte las demàs nacions d'Europa; és hora donchs de que esperem ben poch temps una revolució desde dalt sense la nostra formal protesta; és hora ja de que cada-sí ab la mida de les sevas forzas, audi-los tots los sentiments de justicia y cari-tat que Deu li hagi concedit, à imposar la regeneració de la que tant se parla, y per lograrla no hi ha cap dubte quel primer que hem de exigir és que's cum-plexin las lleys que protexeixen als po-bres y sobre tot las que tendeixen à con-servar la salut y allargarla la vida, be-neficiós los més preciosos de que l'home gosa y desitja conservar costi lo que cos-ti, y no consenti per més temps que se'l tinguï en oblit incalificable, però... im-perdonable.

A. RABADÀ

(Seguirà)

Lo monument al Dr. Robert

Los senyors D. Albert Rusiñol, Vidal y Ribas y Marqués d'Alfarrás, president, tesorier y secretari, respectivament, de la Comissió executiva del monument al doctor Robert, han entregat al senyor Alcalde de Barcelona, la següent expo-sició:

Excm. Senyor:

La part que explotàniament va pen-dre aquesta Corporació en lo dol de Bar-celona per la mort de l'eminent patrici doctor Robert, nos assegura que al diri-girnos hi avuy hi trobarém franca y re-solta cooperació pera la nostra patriòti-ca empresa.

Catalunya entera ha respondat á la nos-trà crida mostrant una vegada més que sab honrar la memòria dels homes que per ella treballan y per ella moren. La suscripció realisada ab èxit tan desac-su-mat en la nostra terra, ha estat un nou eloquent plesbicít, un tribut ofert á la memoria del patriota y del sabi, pe-sos seu conciutadans. No duptem pas que l'Ajuntament, representació de la ciutat, voldrà donarnos lo seu concurs en aquella obra.

Crea questa Comissió que no hi ha cap lloc tan indicat, pera emplassar lo monument al doctor Robert, com la plassa de l'Universitat. Allà devant de la Granvia que porta'l nom de las Corts Catalanas per ell enaltidas y defensadas en lo Parlament espanyol, devant de la Universitat que tant honra en vida y de la qual fou mestre insustituible, ha de aixecar-se la seva estàtua, exemple vivent pera las joves generacions que han de refer la patria, llisso perenne de com se acermanan son amor y l'amor á la ciutat.

Molt grat nos serà que entenentho així questa popular Corporació acor-dés lo procedent pera que pugui questa Comissió executiva aixecar en l'esmen-tada plassa'l monument al que fou emi-nent diputat per Barcelona.—Lo presi-dent, Albert Rusiñol.—Lo secretari, Marqués d'Alfarrás.

Excm. senyor Alcalde, president del Ajuntament de Barcelona.

Exposició de labors en lo

Colegi de Jesús María

Verdaderament ha tingut un èxit in-

treballs exhibits en la exposició de Jesús María, pregonan ben alt, que la ense-na-nyansa que's dona á sas alumnes, està á la altura dels mellors col·legis de l'estran-ger.

No pogent fer, per la gran cantitat de treballs exposats una ressenya detallada com voldríam, nos concretarem á dirne quelcom à corre-cuya y a la lleu-gera.

Secció de pintura. A l'entrar atrauhen les mirades dels visitants: un preciosi ta-pís de grans dimensions pintat per la senyoreta Josefa Soler, la qui ha sapi-germanar de la manera més felis lo asumpto del quadro, (rebuda efectuosa

dels reys catòlics á Colon quant aquest torna près de Bobadilla) ab los motius de l'orla: flora, carabelas, gení preganant la fama del navegant genovés, atributs religiosos, y nautichs. Lo tot tant ben il·ligit, y armonisat de tal mena, que fa que's vejan en sa autora notabili-síssimas condicions pera brillar en lo di-rectiu art de la pintura. Així mateix de la esmentada senyoreta s'hi exhibeixen dos placas de porcelana, «aucells y flors» pintades ab garbo y correcció en lo di-buix. L'enhorabona pera la novella ar-tista.

Són verdaderament dignas d'aplaudi-mient las quatre telas pintades per la aventurejada artista senyoreta Dolors Fontanals; en totas ellas demostra sa autora una facilitat en la pinzellada, una justesa en lo color y un sentiment tant refinat, que artistas de fama no desneyarien en estampar sa firma á quadros com al de l'*«Osrena á la verge»* près di-rectament del natural, puig que en ell hi sura un ambient de misticisme ben ensopagat, á més d'una perfecta justesa en lo color, y d'un tal rellèu, que pro-duheix la il·lusió completa de la realitat. Dos paisatges sodollats de llum y color y una cistella plena á vessar de verme-l·lencas cireras pintadas ab desenfado, completan los treballs presents per la genial senyoreta á la qui felicitem y desitjèm los aymants de l'art poguer veure més sovint, obras exidas de sas previle-giadans mans.

Albertina Romogosa, exposa una pre-ciosa marina y flors plenes de color y de vida, així com també una placa-porce-lana ab auellets y flors, executada ab elegancia. Eulalia Romogosa, hi té dos treballs sobre porcelana, be de dibuix y de fermà execució. De Rosa Llopis, dos quadros ab asunts de la vida rural, dibuixats y pintat ab verdader «amore»; si la senyoreta Llopis cultiva la pintura, sabrà anar lluny. Crida l'atenció una marina de regulars dimensions ab son march pintat per demés original y de de bon gust, per María Punyet, com així també la cridan las dues cadiras modernistes pintadas per lo procediment dit «gonache» per Rosa Poblet. Una col·lecció de flors y figures executadas ab delicadesa y d'un gust refinadíssim. Un auxiliar pintat per Josefa Soler. Paisatges, mariñas, flors, en gran abun-dor s'hi exhibeixen y que no detallèm pe-na fer interminable l'article.

Passéu á la secció de dibuix. De Eu-lalia Romogosa una artística marina, á tres colors, acuarela y llapis compost; de Albertina Romogosa una llacuna ab frondosa arbedra per la mateixa proce-diment, y de igual manera està dibuixat y pintat lo paisatge per Rosa Sabater. La senyoreta Rull hi exposà una Doloresa, mol bé de línia y d'ombres. Pepita Punyet, hi té un bust dóna tamany natural, «Pregnant» de dibuix perfecte y molta expresió. De Pilar Valls, dos quadros, una hermosissima Santa Cecilia, y Santa Teresa de Jesús, bé d'execució y d'expresió.

Un interessant capet d'estudi per Mercè Cabré. Una cistelleta de flors per Dolors Cabré. De Conchita Montaner un bonich paisatje. Una cistelleta de flors y fruita per Elvira Clement. Per Raimunda Navarro un hermos paisatje. Bodegó de fruitas, per María Orga. La Puríssima Concepció de Murillo, copia-da per Mercè Calaff. De Josefa Guinovart lo grupo de Tobías y San Rafael. Un bén dibuixat capet d'estudi, per Mercè Basora. Un estudi acabat, del antich, per Rosa Llopis. Un paisatge nevat, per Teresa Guardiola, y un sens fi de dibuixos d'adorno, per las senyo-retas Amparo Sanromá, March, An-güeras y altres, que deixan totas ellas de manifest son gust per aytals treballs artístichs y pràctichs á la vegada.

Importantissim son los treballs cali-gràfichs, haventhi près part la majoria de las alumnas com també exhibeixen sos treballs en la secció de geometria, ab un sens fi de problemes geomètrichs. Mes ahont hi ha un devassall de labors és á la Secció de corte; verdaderas montanyas d'encaixos inglesos, de jochs de llit, de tapa pianos, tapa teclats, porta-diari, mantellines d'encaix ingleses, to-vallas de comunió, bosses de tocador, bonas nits, macassars encaixs ingles y pintats, cuxins, pintats, cuxins brodat, cuxins brodat y pintats, stors, camisas, mocadors, estovalles de comunió, esto-valles y tovallons de taula.

Tot això es una mostra vivent de l'es-merada educació y instrucció que reben las alumnas confiades á la direcció de las religiosas de Jesús María. Afegim la nos-trà enhorabona á las moltíssimas qu'han rebut las senyoretas alumnas y las reli-giosas sas professoras.

H.

Juliol 5.

La festa del Carme

Se'n ha remès un artístich cartell de las festas qu'ha dedicarán enguany á la Verge del Carme, del qu'en trayém lo següent extracte:

Dia 7.—A las sis de la tarde començarà la Novena pel ordre següent: Exposició de S. D. M., estació, corona de la Santíssima Verge, Lletanias cantades, exercicis propis del dia, motet, sermó, reserva solemne, acabant ab los gojos á la Santíssima Verge.

Dia 15.—A la tarde, á las dues, Ves-pras solemnes; á las cinch, Maitines can-

Obran per inhalació dels agents antisséptichs, anti-catarrals y anti-asmatíchics que's despe-nen mentres van desfentse per la boca. Curan la TOS, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECH,

CATARROS, RONQUERA, ABUESSOS PULMONARS, ETC.

Farmacia del autor, Portal del Angel, 21 y 23, Barcelona

participa á sa nombrosa clientela y al públic en gene-ral, que ha trasladat son Establiment á la mateixa Rambla de Sant Joan, n.º 50, entre solls; demunt de la tenda «Las Baleares», ahont los ofereix son esmerat servey al mateix temps que prèus molt econòmichs.

AVÍS PACIÁ MANUEL

participa á sa nombrosa clientela y al públic en gene-ral, que ha trasladat son Establiment á la mateixa Rambla de Sant Joan, n.º 50, entre solls; demunt de la tenda «Las Baleares», ahont los ofereix son esmerat servey al mateix temps que prèus molt econòmichs.

Specialitat en abrichs de senyoras

part d'aquells soferts vehins pera que cossi d'una vegada tal estat de cosas y fins s'ha acudit en respectuosa instància á l'Ajuntament, però es lo cas que de cap manera s'atenen tan justas peti-cions.

Nos permetem cridar l'atenció del se-nyor Alcalde sobre aquest assumptu, tant més quan l'esmentat pati ó solar enlletgeix de mala manera aquell carrer, donchs la paret sobressurt moltíssim de la rasant y es hora de que's fassí cum-plir al propietari lo dispositat pera aytals cassos.

Sembla que ab motiu dels exàmens que s'estan celebrant en las escolas pú-blicas, s'ha fet observar al Sr. Alcalde que's edificis que ocupan ditas escolas no estan proveints d'ayqua, lo que difi-culta en gran manera los serveys de la casa.

Lo Sr. Pallarès, va oferir que's reme-diaria dita falta.

Ahir havíen d'acabar los treballs de neteja de la mina y aqueducte de Puig-pelat y qu'era la causa de que l'ayqua vingués complertament terbola.

Lo tròs de la Rambla vella comprès entre'l carrer de Sant Agustí y lo con-vent de Santa Clara, està ple de cloths que dificultan lo trànsit rodat.

Ab unas pocas carretadas de matxaca podrà arreglarla dita via. Ho recoma-nem al Sr. Pallarès.

Fá pochs días contragué matrimoni á l'Iglésia del Bon Pastor de Barcelona, nostre estimat amich particular y com-patrioti en Perè Socias, ab la bella senyo-reta na Jesusa Balcells.

No cal pas dir que al felicitar als nous espous, desitjèm que la lluna de mel los hi duri tota la vida.

Ha obtingut á l'Universitat de Bar-celona lo grau de Llicenciat en Dret civil y canònic, nostre bon amich y com-pany de causa en Pio Sedó y Peyrì, na-tural de Belmont.

Sí enhorabona.

Nos diuen de Falset que regna gran entusiasme pera la celebració dels Jocs Florals organitzats pel «Foment» d'aquelle població y quin cartell publicarem en lo passat número.

S'espera ab fonament que l'esmentada festa resultarà un èxit complet tant per la brillantesa ab que's portarà á cap com per l'importància dels escriptors que han promès lo seu concurs.

Per excès d'original no podem publi-car en aquest número la darrera llista de suscripció pera'l monument al doc-tor Robert. La insertarem en lo vincent diumenge, advertint que, per aquest motiu, s'ampliarà el terme d'admissió de donatius fins al pròxim diumenge.

Cridem l'atenció de l'autoritat munici-pal sobre l'abús que venen cometent los conductors de cotxes en la part alta de la ciutat. Sense cap mena de consi-deració, alguns d'aquests conductors portan las caballerias al trot y com los carrires són per demés estrets, lo mello-dia haurèm de donar compte d'alguna desgracia que's podria evitar si's fessin cumplir las ordenansas municipals.

Esperem ser atesos.

Procedents de Madrid, ahont segueixen ab lluhiment los seus estudis, han arribat á l'acte ciutat y hem tingut lo gust de saludarlos, los artistas tarra-ponins D. Josep Sabater, D. Pere Fe-rran y D. Ricard Oliver.

Los hi donem nostra coral benvin-guda.

La Junta d'Obras del port de Bar-celona ha llogat á l'acte ciutat per la cantitat de 1.500 pessetas mensuals, la draga yls vapores gànguils pera dedicarlos als treballs que molt aviat han de començar pera la reforma d'aquell port.

Lo passat dijous morí en aquesta ciutat nostre benvolgut amich D. Andreu Sardà y Borrás, persona que per son bondados caràcter gaudia de generals simpaties.

De tot cor nos associem al dol de la distinguida familia, á la que, y molt especialment á nostre amich lo coneigut advocat D. Lluís Sardà y Espoy, enviém l'expressió de nostre sincrè pésam.

Se'n fa notar l'anomalia que resulta de que un mateix abastecedor de carn de moltó la ven en aquesta ciutat á una pesseta, mentre l'expendeix á Reus á 80 céntims y á Constanti á 60.

També se'n diu que fa alguns días

Tip. de Francesch Sugranyes, Comte de Rius, 9.

Ibarra y C. de Sevilla

Línia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Alme-ria, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastià, Bayonne, Bordeaus, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirà d'aquest port lo dia 10 de Juliol vapor **Cabo Peñas** son capitá D. Fran-cesch Guerran, admetent càrrega y pas-satgers pera els citats ports.

Lo despatxi son consignatari D. Marián Peres.

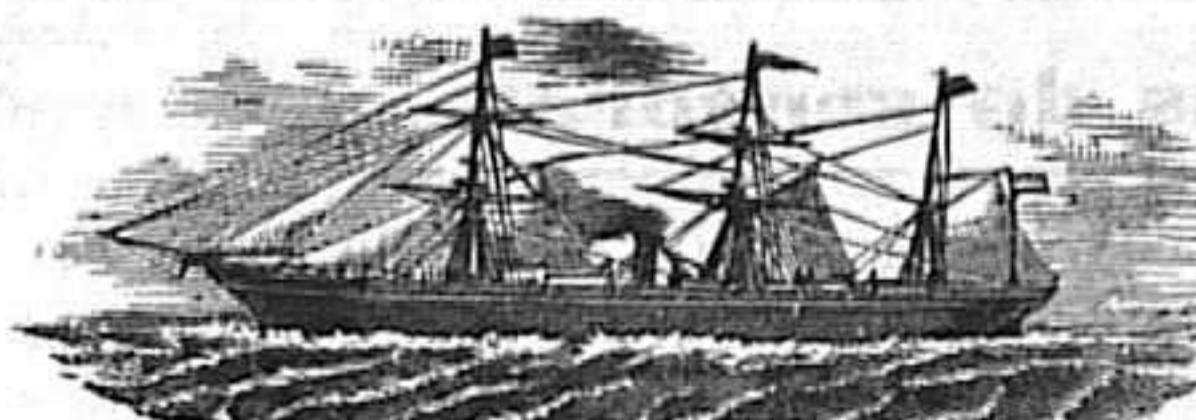
Xarop de hipofosfats CLIMENT

La llegitima marca "SALUD"

Srs. Climent y C.^a.—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més de un any de una escròfulacòrica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se presenten per aquests casos, vaig ensenyjar los **Hipofosfats Climent**, trobant consol lo pacient ja en el primer frasco y molt prompte la curació completa.—**Dr. Siloniz**, Catedràtic de Barcelona.

Srs. Climent y C.^a.—Tortosa.—Molt senyors meus: Puch assegurarlos qu'en tots los cassos d'**Asthenia** presentats a la meva clínica a causa d'affeccions genitales provenientes de la falta de fixesa de les viscències abdominals (Enteròptosis) lo **Xarop Climent marca SALUD** m'ha donat inmillorables resultats.—**Dr. Gibert**, Especialista en parts y malalties de la dona.

Exigeixis lo lleigitim **Xarop Climent SALUD**, únic aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expén altre del mateix nom.

Serveys de la Companyia Trasatlàntica
DE
BARCELONA

Línies de Cuba y Méjich.—SERVEY DEL NORTE.—Lo dia 16 de Juliol sortirà de Bilbao lo 19 de Santander y'l 20 de Coruña, lo vapor **Afonso XIII** directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera litorals de Cuba y pera Costaírmé y Pacífic, ab trasbord à Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia, y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, també ab trasbord à Habana.

SERVEY DEL MEDITERRANI.—Lo dia 25 de Juliol, sortirà de Barcelona, y'l 30 de Cadiz, lo vapor **Montevideo** directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units y litorals de Cuba. També s'admet passatge y càrrega pera Puerto Plata, ab trasbord à Habana.

Línies de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Juliol sortirà de Barcelona, y'l 13 de Málaga y el 15 de Cadiz lo vapor **León XIII** directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord à Habana. Combinacions pel ferro-carril de Panamá ab les companyias de navegació del Pacífic pera qual port admets passatge y càrrega ab bitlets y coneixements directes. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge y càrrega pera Puerto Plata ab trasbord à Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, ab trasbord à Habana.

Línies de Filipinas.—Lo dia 19 de Juliol sortirà de Barcelona, havent fet les escalas intermitjas, lo vapor **Alicante** directament pera Port-Said, Suez, Aden, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa oriental d'Africa, de la India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línies de Buenos Aires.—Lo dia 2 de Juliol sortirà de Barcelona, y'l 3 de Valencia, y'l 5 de Málaga y'l 7 de Cadiz lo vapor **Reina M.ª Cristina** directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires. Admet passatge y càrrega pera Rio Janeiro, Santos, Punta Arenas, (Chile), Coronel y Valparaiso, ab trasbord à Cadiz al vapor de la línia del Brasil.

Línies de Canàries.—Lo dia 17 de Juliol sortirà de Barcelona y'l 18 de Valencia, y'l 19 d'Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor **M. L. Villaverde** directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas y Santa Cruz de Tenerife, y Santa Cruz de la Palma, retornant à Barcelonà per Santa Cruz de Tenerife, Cádiz, Málaga (facultativa), Alacant, y Valencia.

Línies de Fernando Poó.—Lo dia 25 de Juliol sortirà de Barcelona y el 30 de Cadiz, el vapor **Larache** pera Fernando Poó, ab escalas en Casablanca, Mazagán y altres ports de la Costa occidental d'Africa y Golf de Guinea.

Línies de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dilluns, dimecres y divendres. Sortidas de Tanger: dimarts, dijous y dissabtes.

Pera més informes dirigir-se á son agent **D. Emili Borrás**

de las acreditadas fàbrics de Chassagne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instruments de música.

Se'n lloguen de nous y usats á preus

convencionals, desde 10 pessetas al mes. S'afinan y componen tota mena de instruments de música á preus reduits.

Antich y acredita magatzem de música de

ANTONI ICART Y ALASÁ
23, San Agusti, 23.—TARRAGONA.—23, San Agusti, 23

Farmacia Plana
al costat de la antiga
CASA FIGUERAS
REAL, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquisits d'origen.—Complet assortit de medicació pera curas antisèpticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Aygues minero-medicinals
TARRAGONA

TOTHOM FOTÓGRAF
Á LA CASA DE DROGAS y PRODUCTES QUÍMICHS

DE
SEBASTIA CARDONA

Trobarán los aficionats á la fotografia un assortit complet de cambres, trespeus, cubetas, prempses escorredors, dipòsits d'au, esfumadors, calibres, fàuilas de varis formes, cartulines, paper citrat Lumière, paper bromurat il·lert, placas porcellanes, targetas postals sensibles, estereoscopios y vistes estereoscòpicas y bany viratge combinat.

Depositori del paper brillant Gelatin citrat de plata y albumina marca "Tambaur". Cambra instantànea. Llamp exprés

9 per 12 ab 12 chasis 70 pessetas
9 per 12 ab 6 " 45 "

Periscope-Delta diafragma iris 9 per 12 ab 12 " 100 "

Exprés mínimun 6 1/2 per 9 ab 6 " 10 "

6 1/2 per 9 ab 6 extra 13 "

de campanya 9 per 12 " 70 "

instantànea Periscope-Delta (Stereoscòpica) 9 per 18 " 110 "

l'inch lo gust de participarà ma nombrosa clientela, que he rebut las cambres Stereoscòpicas (Delta-cartouche) ab propietat de poguer aplicar placas y pel·lícules. Premiada á l'exposició de París ab medalla d'or. Unica casa á Espanya que's troben en venda.

REVELADOR CARDONA
Unich en sa classe per ser lo més ràpit, no s'altera ni taca

PREUS SENS COMPETÈNCIA

SE DONAN INSTRUCCIONS.—LABORATORI Á DISPOSICIÓ DELS CLIENTS

APODACA, 27, Y PLASSA D' OLÓZAGA, 9, TARRAGONA

Maquinaria agrícola, industrial y vinícola

Complet assortit en ferreteria

Marceli Vieens

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta província de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanchez y C.^a, constructors d'aràdas y bògits pera fondas llaurades y demés màquines agrícoles.

LA JOYA DEL CENTRE
ESTABLIMENT DE BEGUDES

DE
JOSEPH RIOLA

22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22

Se despàtxan tota classe de vins y licors de les més acreditades marcas á preus molt econòmics.

Se serveix á domicili.

Ayqua naf SERRA

Estampa-Sugrañes

Comte de Rius, 9.-Tarragona

BANYS MEDICINALS

AYQUAS DE MAR Y DOLSA

Pera les persones que sufren dolor reumàtic o inflamatòri, així com herpetisme y erupcions, se preparan uns banys compostos, **especialitat de la casa**, que donan escelets resultats, conforme ho acreditan lo sens nombre de persones que tots los anys se curan.

Fa més de 50 anys qu'està obert l'establiment, baix la direcció de sempre de sos mateixos amos y propietaris **senyors Sarda germans**, e indicats dits banys compostos, per la majoria dels senyors metges d'aquesta capital y de fora, lo qual creyem es garantia suficient pera les persones que tingan á bé visitarlos, ab la seguritat qu'obtindran un prompte alivio en sus dolencias.

Banys de recreu en banyeras
picas de marbre.

Carrer de Mar, 30 y Lleó, 48

TARRAGONA

La véritable propaganda

és farà usant tots los catalans l'inmillorable Paper de fumar CATALUNYA.

Lo Dr. J. Jordán

DENTISTA

Té l'honor d'offerir á sos nombrosos clients y al públic en general, lo **Gabinet Odontològich** que ab los millors avosos de la **Odontologia** moderna ha estableit á

Barcelona, Passeig de Gracia, 4, 1er (cantonada al carrer de Caspe, junt als teatres Tivoli y Novetats) y fentlos hi així mateix avinent que **opera tots los dilluns á REUS** en sa antiga clínica dental

Plassa de Prim, núm. 2, primer pis DE LAS 9 DEL MATÍ Á LAS 5 DE LA TARDE

Labors agrícoles á vapor

En la Redacció y Administració de **L'Art del Pagés**, Prínceps, 11, principal, 1.ª, Barcelona, se donarà ráho de les condicions econòmiques pera desfondar terrenos pera'l cultiu de vinya y altres plantas, per medi dels aparatos més perfeccionats que's coneixen fins avui.

Per informes dirigir-se á D. Francisco X. Tobella, qui facilitarà notas de preus per desfondar desde un á tres pams de fondaia.

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los complets especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organo-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab atenció á las necessitats de la planta y terra y á deuenir destinarse. Despullas, tercerilla etz., grans llegums etz.

COMISSIONS Y REPRESENTACIONS

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.—Tarragona

FUSTERIA En aquest an-

tich y acreditat taller se construeix tot lo referent al ram de fusteria, lo mateix en quant á obres, que'n treballs artístichs-detectacions y de luxo.

11, MENDEZ NUÑEZ, 11.

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE

A. PONS ICART

SAN AGUSTI. NUM. 21, PIS SEGON, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genives.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emplomadures y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totas classes.

11, MENDEZ NUÑEZ, 11.

EXCELCER

En Llanas ven uns paraiguis

de semi-seda y cutó,

y color inalterable

y teixit tantíssim bo,

que resisteix tota prova

al devall d'un canaló.

Ademés, també té uns vanos

ab uns pintats tan rebòns,

que ni Rafael ni Murillo

los podrían fer milló,

aproposit per regalos;

causen gran admiració.

Trobarán també sombrillas

y un gran assortit de bastons,

parassols de totas menes

y son mol, barato y bons.

Millor dit: no ya cap casa

en 'an bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Aquesta triple ayga de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab la flor tendre, fresca y esculida del taronger agre y's vend en botellas de 1/4 de litre al preu d'una pesseta.

A engrès importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra-Reus

A la menuda: Farmacia del Centro.-Tarragona.-Demanar AYQUA NAF SERRA

Ab aquest acreditat establiment s'ha rebut un extens

assortit de novetats en targeteria, estoixos, tarjas

barbadars, papers "Catalonia" etz. etz., pera tota mena

de treballs de luxo. Promptitud, perfecció, economia.

Srs. Climent y C.^a.—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més de un any de una escròfulacòrica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se presenten per aquests casos, vaig ensenyjar los **Hipofosfats Climent**, trobant consol lo pacient ja en el primer frasco y molt prompte la curació completa.—**Dr. Siloniz**, Catedràtic de Barcelona.